

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Evou Lukotkovou v právní věci žalobce: **A. K.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 11. 2013, č. j.,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí ČSSZ ze dne 11. 11. 2013, č. j. a rozhodnutí ČSSZ ze dne 6. 2. 2013, č. j. **se z r u š u j í** a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádnému z účastníků **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalované ze dne 6. 2. 2013, č. j. byla žalobci podle ust. § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, povinnost vrátit přeplatek na starobním a vdovském důchodu paní O. K. za období ode dne 2. 1. 2013 do dne 1. 3. 2013 v částce 23.304 Kč a to 8 dnů od právní moci rozhodnutí.

Proti rozhodnutí podal žalobce námitky, které žalované byly doručeny dne 27. 2. 2013.

Rozhodnutím žalované ze dne 11. 11. 2013, č. j. byly námitky zamítnuty a napadené rozhodnutí bylo potvrzeno. Citované rozhodnutí je předmětem soudního přezkumu.

V žalobních námitkách uvedl jmenovaný, že na základě rozhodnutí Městského úřadu Hodonín ze dne 19. 7. 2012, č. j. MUHOCJ 66785/2012 byl ustanoven O. K. zvláštním příjemcem dávek důchodového pojištění. Žalobce je jejím vnukem. Funkci zvláštního příjemce vykonával do dne 25. 2. 2013, kdy nabylo právní moci rozhodnutí Městského úřadu v Hodoníně o zrušení zvláštního příjemce. Zároveň již ode dne 5. 12. 2012 byla zvláštním příjemcem na základě Městského úřadu Úvaly č. j. MEUV/13201/2012/SPR/Hoš ustanovena Š. P., dcera O. K., o čemž však nebyl žalobce předem informován, taktéž ani Městský úřad Hodonín. V době vydání tohoto rozhodnutí měla O. K. trvalé bydliště stále na adrese v Hodoníně. S původním úmyslem vykonat u své dcery pouze návštěvu, odvezl žalobce jmenovanou do Prahy až dne 7. 12. 2012, tedy poté, co již bylo vydáno první usnesení o zvláštním příjemci Š. P. Poté následovalo další rozhodnutí (naprosto identické), a to ze dne 28. 1. 2013, kterým byla opětovně zvláštním příjemcem ustanovena Š. P., aniž by bylo ohledně jí zrušeno či změněno původní usnesení a zároveň byl pozastaven výkon zvláštního příjemce pana K. Nicméně v době, kdy odvážel žalobce prarodiče k její dceři do Prahy, byla dohoda, že u dcery setrvá pouze na krátkodobé návštěvě a opět se vrátí do svého bydliště v Hodoníně, k čemuž však nedošlo. Žalobce přijal výplatu důchodu v dobré víře, kdy se domníval s odkazem na dohodu se Š. P., že jeho babička se vrátí zpět domů a on jakožto zvláštní příjemce důchodu bude nadále hospodařit s jejími finančními prostředky. Z přijatých částek provedl obvyklé platby spojené s užíváním bytu a především také uhradil závazky O. K.

Na základě uvedeného má za to, že došlo k pochybení ze strany Městského úřadu Úvaly, který vydal první rozhodnutí o zvláštním příjemci v době, kdy O. K. byla stále místně příslušná pod jiným správním orgánem. Stejně tak pochybila i žalovaná, která žádá vrácení vyplaceného důchodu, který již byl spotřebován na úhradu potřeb a závazků jmenované. Š. P. převzala v lednu 2013 dávku důchodového pojištění i přesto, že k samotné změně trvalého bydliště O. K. došlo až dne 27. 1. 2013.

Žalobce dále uvedl, že důchod prarodiče vždy přebíral v dobré víře se snahou zabezpečit její potřeby. Bezprostředně poté, co zjistil, že zůstala u své dcery, podal návrh na zastavení řízení o opatrovnictví a stejně tak informoval i Městský úřad Hodonín, který následně zastavil výkon jeho funkce jako zvláštního příjemce. Žalovaná požaduje po něm vrácení finanční částky ve výši dvou starobních důchodů O. K. s tím, že Š. P. je ochotna polovinu výše uvedené částky žalobci prominout. Takovéto tvrzení je nejasné a nesrozumitelné.

Ve světle shora uvedených argumentů proto žádal, aby věc byla prošetřena a žalovaná vydala ve věci nové rozhodnutí.

Žalovaná podala písemné vyjádření k žalobě dne 26. 2. 2014 s tím, že žalovaná nesprávně v rozhodnutí ze dne 6. 2. 2013 odůvodnila povinnost úhrady přeplatku uložené žalobci tím, že již není podle rozhodnutí Městského úřadu v Úvalech ze dne 5. 12. 2013 s účinností od 2. 1. 2013 zvláštním příjemcem důchodu oprávněná. Nejen že žalobce byl zbaven funkce zvláštního příjemce až rozhodnutím ze dne 25. 2. 2013, ale rozhodnutí Městského úřadu v Úvalech, na které je v rozhodnutí ČSSZ odkazováno, nenabylo právní moci a není tak způsobilé působit právní účinky jím sledované. Rovněž rozhodnutí o námitkách ze dne 11. 11. 2013 je nesprávně zdůvodněno. Zvláštní příjemce není povinen ČSSZ oznamovat změny pobytu důchodce, není ani povinen se zpovídat z hospodaření

s důchodem oprávněné, když dozorovou činnost provádí v těchto případech obecní úřad. Skutečnost, zda oprávněná důchodkyně pobývala ve společné domácnosti se zvláštním příjemcem, nebo se v mezidobí odstěhovala jinam, není pro výplatu důchodu zvláštnímu důchodci relevantní. Zvláštní příjemce je povinen dávku použít ve prospěch oprávněné. Nelze tak souhlasit s uvedeným tvrzením, že neoznámením přestěhování důchodkyně zvláštní příjemce porušil povinnost stanovenou zákonem č. 582/1991 Sb., čímž způsobil vznik přeplatku. Obě rozhodnutí jsou proto nesprávná.

Co se týče existence dvou paralelně vedle sebe působících rozhodnutí o zvláštním příjemci, je nutné uvést, že rozhodnutí o ustanovení zvláštní příjemkyně ze dne 28. 1. 2013 bylo vydáno nezákonně. Jelikož byl žalobce pravomocně zbaven funkce zvláštního příjemce až pravomocným rozhodnutím ze dne 25. 2. 2013, výplatu obou důchodů za období od 2. 1. 2013 do 1. 3. 2013 určených pro důchodkyni převzal oprávněně, neboť v předmětném období byl příjemcem důchodu podle ust. § 64 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. Žalobci přeplatek na starobním důchodu a vdovském důchodu tak neměl být vůbec vykázán a ČSSZ pochybila, pokud jej předepsala žalobci k úhradě, jak při vydání prvoinstančního rozhodnutí tak i v řízení o námitkách. Výplata důchodu „nové“ zvláštní příjemkyni měla být žalovanou zařízena až s účinností od 2. 3. 2013.

Jelikož ČSSZ rozhodla nezákonně, žalovaná navrhnula soudu zrušení rozhodnutí ČSSZ ze dne 6. 2. 2013, č. j. 355 210 715 a rozhodnutí ČSSZ ze dne 11. 11. 2013, č. j. 355 210 715/315-BK bez nařízení jednání ve smyslu ust. § 76 odst. 1 písm. c) s.r.s.

Ve spisové dokumentaci se nachází rozhodnutí Města Hodonín, Městský úřad Hodonín ze dne 19. 7. 2012, č. j. MUHOCJ 66785/2012, jímž žalobce byl ustanoven zvláštním příjemcem dávky důchodového pojištění pro O. K. (zvláštním příjemcem dávky důchodového pojištění). Rozhodnutím Městského úřadu Úvaly ze dne 5. 12. 2012, č. j. MEUV/13201/2012/SPR/Hoš byla ustanovena zvláštním příjemcem dávek důchodového zabezpečení Š. P. ve vztahu k její matce O. K. Z přípisu Š. P. (bez data) vyplývá požadavek o zaregistrování změny trvalého bydliště její matky O. K., a to ode dne 28. 1. 2013 z původního trvalého bydliště na trvalé bydliště Dne 29. 1. 2013 sepsala žalovaná se Š. P. protokol o jednání, v němž tato žádá o provedení změny výplaty od ledna roku 2013, tj. od nejbližší splátky důchodu po vydání rozhodnutí Městského úřadu Úvaly ze dne 5. 12. 2012 – zaslání doplatku důchodu a zařízení lhůtové výplaty a zároveň žádala, aby žalovaná vyžádala přeplacené splátky důchodu od původního zvláštního příjemce důchodu vnuka O. K. A. K., tj. žalobce, a to z důvodu, že prostředky náležející její matce nepoužil na její potřeby. Na základě šetření poté vydala žalovaná dne 6. 2. 2013 rozhodnutí, jímž uložila žalobci povinnost vrátit přeplatek v částce 23.304 Kč, který vznikl za období ode dne 2. 1. 2013 do dne 1. 3. 2013. Dále se ve spise nachází rozhodnutí Městského úřadu Hodonín ze dne 25. 2. 2013, č. j. MUHOCJ 13384/2013 o výplatě dávky důchodového pojištění zvláštnímu příjemci, dle kterého bylo zrušeno rozhodnutí ze dne 19. 7. 2012 o ustanovení zvláštního příjemce dávky důchodového pojištění za O. K., kterým byl ustanoven A. K., tj. žalobce. Odvoláním ze dne 27. 2. 2013 brojil žalobce proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 2. 2013 s argumentací, že teprve dne 25. 2. 2013 převzal rozhodnutí o zániku funkce zvláštního příjemce O. K. Poté následovalo a ve spise je založeno další rozhodnutí Městského úřadu Úvaly ze dne 28. 1. 2013 č. j. MEUV/1212/2013/SPR/Hoš, jímž opětovně O. K. byla ustanovena zvláštním příjemcem dávek důchodového zabezpečení dcera Š. P. Ve správním spise je založen i přípis zvláštního příjemce Š. P. ze dne 31. 10. 2013, v němž sděluje, že její matka O. K. se prokazatelně

zdržuje na adrese jejího trvalého bydliště (.....) ode dne 7. 12. 2012 a je v její péči). Po projednání se žalovanou uvedla, že je ochotna uhradit dobrovolně polovinu přeplatku v částce 11.652 Kč, a to splátku za leden roku 2013, tj. za období ode dne 2. 1. 2013 do dne 1. 2. 2013. Za období ode dne 2. 2. 2013 do dne 1. 3. 2013 přeplatek vracet nehodlala, neboť ode dne 7. 2. 2012 hradí veškeré náklady její matky. Polovinu přeplatku tak je ochotna uhradit z dobré vůle bez předchozí výzvy, když ve druhém pololetí roku 2012 ještě určitou část nákladů její matky hradil vnuk A. K., tj. žalobce. Po přestěhování matky z Hodonína hradila náklady spojené se stěhováním a její náklady bydlení z Hodonína včetně nákladů za elektrickou energii, telefon, léky a další. Následně dne 11. 11. 2013 vydala žalovaná rozhodnutí, které je předmětem soudního přezkumu.

Právní názor Krajského soudu v Brně:

Podle ust. § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., v platném znění, jestliže důchod byl vyplácen neprávem nebo ve vyšší částce, než náležel, protože příjemce důchod nesplnil některou jemu uloženou povinnost, přijal důchod nebo jeho část, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byl vyplácen neprávem nebo ve vyšší částce, než náležel, nebo vědomě jinak způsobil, že důchod nebo jeho část byl vyplácen neprávem nebo ve vyšší částce než náležel, má plátce důchodu vůči příjemci důchodu nárok na vrácení, popř. náhradu nesprávně vyplacené částky.

Podle § 118a odst. 2 citovaného zákona, jestliže byl občanovi vyplácen starobní důchod a nebyly přitom splněny podmínky stanovené zákonem o důchodovém pojištění pro výplatu tohoto důchodu, má plátce důchodu vůči tomuto občanu nárok na vrácení těch vyplacených částek starobního důchodu, které nenáležely.

Podle § 118a odst. 3 citovaného zákona nárok na vrácení, popř. náhradu částek vyplacených neprávem nebo ve vyšší výši než náležely, zaniká uplynutím pěti let ode dne výplaty dávký.

Žaloba je důvodná.

Soud ve věci rozhodl bez nařízení za splnění zákonných podmínek dle ust. § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., v platném znění.

Šetřením ze správního spisu i podkladů evidovaných v soudním spise je zřejmo, že žalovaná v postupu při výměru přeplatku ve vztahu k žalobci pochybila, tohoto pochybení si byla také vědoma, jak vyplývá z jejího písemného vyjádření ze dne 24. 2. 2014. Bylo prokázáno, že žalobce byl zbaven funkce zvláštního příjemce až pravomocným rozhodnutím Městského úřadu v Hodoníně ze dne 25. 2. 2013, tudíž výplatu starobního i vdovského důchodu náležející O. K. za období ode dne 2. 1. 2013 do dne 1. 3. 2013 převzal oprávněně, neboť v předmětném období byl příjemcem důchodu podle ust. § 64 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění. Optikou tohoto právního náhledu na posuzovanou věc dospěl soud k závěru o neprokázané odpovědnosti žalobce za přeplatek ve výši 23.304 Kč za období ode dne 2. 1. 2013 do dne 1. 3. 2013. Ve smyslu ust. § 76 odst. 1, písm. c) s.ř.s. proto soud přezkoumávané rozhodnutí zrušil pro podstatné porušení ustanovení o řízení před správním

orgánem, mohlo-li mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (ust. § 76 odst. 4 s.ř.s.). Právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku, a který vyplývá z obsahu tohoto rozhodnutí, je v dalším řízení správní orgán vázán (ust. § 78 odst. 5 s.ř.s.).

O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci byl žalobce úspěšný, náklady řízení však neúčtoval, žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení ze zákona (ust. § 60 odst. 2 s.ř.s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, ve dvojím vyhotovení. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 24. září 2015

JUDr. Eva Lukotková, v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
Barbora Zachovalová